

МІСЬКИЙ ГОЛОВА ІГОР ТЕРЕХОВ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ З ГОЛОВОЮ ПРЕДСТАВНИЦТВА МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ З МІГРАЦІЇ (МОМ) В УКРАЇНІ РОБЕРТОМ ТЕРНЕРОМ. СТОРОНИ ОБГОВОРИЛИ НАПРЯМИ МАЙБУТНЬОЇ СПІВПРАЦІ, ЗОКРЕМА ПІДГОТОВКУ МІСТА ДО ЗИМИ, ПІДТРИМКУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ, ГУМАНІТАРНІ ІНІЦІАТИВИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ХАРКОВА.

Ігор Терехов подякував представникам МОМ за вже надану допомогу, зокрема за когенераційне обладнання. За словами мера, в умовах регулярних ворожих атак та руйнування критичної інфраструктури, підготовка до зими — це один з головних викликів для міста:

— Нещодавно агресор знищив котельню, яка забезпечувала теплою домівку десятків тисяч містян. Були зими, коли ми перезапускали систему опалення до восьми разів за сезон. Це безпрецедентний випадок для всього світу. Тому зараз головне — втримати енергосистему й підготуватися до холодів.

Також я вдячний за допомогу у відновленні лікарні, в умовах війни збереження медичної інфраструктури є надважливим.

Своєю чергою Роберт Тернер зазначив, що Харків став його першим містом для візиту після призначення. Це, за його словами, підкреслює важливість регіону для МОМ. Зараз орга-

нізація реалізує пілотний проєкт із забезпечення непродовольчими товарами переселенців, які прибули до Харкова за останні місяці, а також готова розширювати цю діяльність, особливо в напрямках ремонту пошкодженого житла для ВПО та розвитку автономних джерел енергії.

На завершення зустрічі сторони домовилися про координацію зусиль у визначенні основних потреб міста та узгодження пріоритетів гуманітарної допомоги.

— В тих напрямках, де ми маємо досвід, — житло, базові послуги, автономні рішення — ми можемо бути дуже ефективними. За підтримкою на окреслені вами потреби ми звернемося до донорів з конкретними запитами, — підсумував Роберт Тернер.

ПІДГОТОВКА ДО ЗИМИ — ОДИН З ГОЛОВНИХ ВИКЛИКІВ ДЛЯ ХАРКОВА

ПОТРІБНА СПІЛЬНА СИСТЕМА ПРОТИПОВІТРЯНОГО ЗАХИСТУ

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ ПРОВІВ РОЗМОВУ З ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ПОЛЬЩІ ДОНАЛЬДОМ ТУСКОМ, ПРЕМ'ЄР-МІНІСТРОМ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ КІРОМ СТАРМЕРОМ, ГОЛОВОЮ РАДИ МІНІСТРІВ ІТАЛІЇ ДЖОРДЖЕЮ МЕЛОНІ ТА ГЕНЕРАЛЬНИМ СЕКРЕТАРЕМ НАТО МАРКОМ РЮТТЕ.

Передусім лідери обговорили російські дрони, які знову були випущені по Україні, а також скеровані в повітряний простір Польщі. Інциденти з одним чи двома російськими безпілотниками в країнах східного флангу НАТО були й раніше, зокрема кілька тижнів тому в Румунії. Але цього разу росія застосувала значно більшу кількість дронів і нагальність: дрони летіли не лише через Україну, а й заїздили з території Білорусі. Лідери мають однакове розуміння: це абсолютно інший рівень ескалації з боку РФ, навмисний, і на це має бути відповідна реакція.

Прем'єр-міністр Польщі поінформував про наслідки та обставини, які вже вдалося встановити. За його словами, уламки російських дронів, серед яких були також іранські

«шахеда», знайдені в багатьох польських містечках і селах. Українські військові ще з ночі почали ділитися з польськими партнерами наявною інформацією. Ця співпраця триває.

Лідери погодилися, що причин такої зухвалої поведінки росії декілька, і вони абсолютно очевидні. Володимир Зеленський наголосив, що Україні й партнерам потрібно працювати над спільною системою протиповітряного захисту й створити дієвий повітряний щит над Європою. Україна давно це пропонує, є конкретні рішення. Президент також акцентував, що потрібно разом реагувати на всі актуальні виклики та бути готовими до потенційних загроз усім європейцям у майбутньому. За його словами, важливо значно збільшити фінансування для виробництва українських дронів-перехоплювачів, що вже довели свою ефективність.

Глава держави запропонував Польщі допомогу, навчання та досвід у збитті російських дронів, зокрема «шахедів». Володимир Зеленський і Дональд Туск домовилися про відповідну співпрацю на рівні військових. Також триватиме координація з усіма країнами — членами НАТО.

НАПРЯМИ МАЙБУТНЬОЇ СПІВПРАЦІ

МІСЬКИЙ ГОЛОВА ІГОР ТЕРЕХОВ ПРОВІВ ЗУСТРІЧ З ДИРЕКТОРОМ ОФІСУ УПРАВЛІННЯ ООН З ОБСЛУГОВУВАННЯ ПРОЄКТІВ (UNOPS) В УКРАЇНІ ТА СХІДНІЙ ЄВРОПІ МАССІМО ДІАНОЮ. СТОРОНИ ОБГОВОРILI РЕЗУЛЬТАТИ ВЖЕ РЕАЛІЗОВАНИХ ПРОЄКТІВ І ВИЗНАЧИЛИ ОСНОВНІ НАПРЯМИ МАЙБУТНЬОЇ СПІВПРАЦІ.

Від початку повномасштабної війни ЮНОПС залишається одним із надійних партнерів Харкова. За підтримки ЄС та уряду Японії в місті вже реалізовано проєкти на понад 11 млн дол. США. Йдеться про ремонт пошкодженого житла в найбільш постраждалих районах міста, забезпечення енергетичної стабільності, облаштування укриттів у школах і дитсадках, а також модернізацію медичних закладів.

Ігор Терехов підкреслив, що для Харкова вкрай важливо мати міжнародного партнера, завдяки якому в місті вже відновлено сотні осель, лікарні, школи й дитсадки, а також посилена енергетична інфраструктура. Мер зазначив, що співпраця має продовжуватися у сферах, які є критичними для життя харків'ян:

— ЮНОПС підтримує Харків від самого початку війни. Завдяки вам ми змогли відновити житло на Північній Салтівці й Олексіївці, посилити енергетику, забезпечити умови для безпечного навчання дітей. Це конкретна допомога тисячам харків'ян. Попереду ще багато викликів — енергетика, реконструкція пошкодженого житла, будівництво першого в Україні підземного дитсадка.

Впевнений, що разом ми зможемо зробити ще більше, — зазначив міський голова.

Своєю чергою Массімо Діана підкреслив, що Харків залишається одним із головних напрямів роботи організації. Попри обмежені ресурси та високу конкуренцію за фінансування, ЮНОПС продовжуватиме втілювати в життя важливі для міста проєкти, зокрема у сфері енергетичної стійкості:

— Ми високо цінуємо партнерство з Харковом. Попри складні умови та дефіцит ресурсів, ми вже реалізували важливі проєкти у сферах енергетики, житла, освіти й медицини. Для нас є принциповим підтримувати Харків у ці важкі часи. У майбутньому ми готові зосередитися на нових проєктах, від розвитку системи соціального житла до посилення енергетичної незалежності, і на тих рішеннях, які допоможуть швидко подолати всі виклики, що сьогодні стоять перед вашим містом.

У ХАРКОВІ ДЕМОНТУЮТЬ ПОШКОДЖЕНІ ОБСТРІЛАМИ БУДИНКИ

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАТВЕРДИВ ПЕРЕЛІК ПОТЕНЦІЙНО НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБ'ЄКТІВ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ ДЕМОНТАЖУ ПІСЛЯ ВОРОЖИХ ОБСТРІЛІВ.

Це три багатоквартирні житлові будинки, розташовані за адресами: вул. Велика Панасівська, 230 (Холодногірський район), вул. Соборності України, 281 (Київський район) і вул. Ігоря Малицького, 5 (Основ'янський район).

Як повідомили в Департаменті житлово-комунального господарства, об'єкти мають пошкодження опорних та огорожувальних конструкцій, які свідчать про можливість аварійного обвалення. Ступінь пошкодження будівель складає понад 81%.

ДИТИНА В СІМ'Ї — ЦЕ ДЕРЖАВНИЙ ПРІОРИТЕТ

За участю команди Офісу Президента й представників уряду в Києві відбулося розширене засідання президії Конгресу місцевих та регіональних влад при Президенті України.

Головна тема — робота над повною відмовою від системи виховання дітей в інтернатах. У форматі відеоконференції учасники обговорили конкретні кроки та терміни реалізації Стратегії забезпечення права кожної дитини в Україні на зростання в сімейному оточенні. Керівник Офісу Президента Андрій Єрмак доручив зробити цю стратегію одним із пріоритетів на регіональному та місцевому рівнях у наступному році:

— На жаль, сьогодні ми повинні констатувати: ця проблема залишається. Це питання має стати одним із пріоритетних для кожного регіону. Ми готові до будь-яких рішень і на рівні уряду, і на рівні Президента, і на рівні парламенту, які б сьогодні забезпечили вам можливість справді створити в кожному регіоні найкращі умови.

Андрій Єрмак наголосив, що одне з найважливіших питань для держави зараз — це пошук і верифікація інформації щодо українських дітей, яких викрала росія. Для цього Міністерство юстиції розробило спеціальний реєстр, який уже запущено в роботу. Кожна з областей зобов'язалася брати активну участь у його наповненні актуальною інформацією в розрізі регіонів.

— Мова про більш ніж півтора мільйона дітей, що перебувають під контролем росії. Нам важливо розуміти про кожну з них, що відбувається, де ця дитина, у якому стані.

Також під час засідання обговорили законодавчу підтримку регіональної політики, урядові програми й фінансування, у тому числі з боку міжнародних партнерів.

— Дитина в сім'ї — це державний пріоритет. Наша спільна мета — зробити так, щоб кожна дитина в Україні відчувала тепло, турботу та захист у родинному колі, — наголосив очільник Офісу Глави держави.

ПОНАД 35 ТИСЯЧ ОСЕЛЬ ЗАЛИШИЛИСЯ З ГАЗОМ

ЗАПЛАНОВАНИХ ВІДКЛЮЧЕНЬ ГАЗУ В САЛТІВСЬКОМУ РАЙОНІ, ЯКІ МАЛИ ТРИВАТИ ТРИ ДНІ, ВДАЛОСЯ УНИКНУТИ.

Усі необхідні роботи зробили всього за один день. Фахівці Харківської міської філії «Газмережі» виконали модернізацію підземного газопроводу без відключення споживачів газу.

Дякуємо харків'янам, які дослухалися до наших порад та обмежили споживання газу на час ремонтних робіт. Саме завдяки такій співпраці вдалося зберегти комфорт у домівках і підтримати безпеку газопостачання для всього району.

НЕБЕЗПЕКУ УСУНУТО

У САЛТІВСЬКОМУ РАЙОНІ, ЯК ТІЛЬКИ МІСЦЕВІ ЖИТЕЛІ ЗВЕРНУЛИСЯ ПО ДОПОМОГУ, ПРАЦІВНИКИ КП «ХРБП» НЕГАЙНО СТАЛИ ДО РЕМОНТУ ДИТЯЧОГО ІГРОВОГО МАЙДАНЧИКА.

Виконроб підприємства Святослав Водолажський повідомив, що майданчик перебував в аварійному стані: — Серед іншого відновили деякі фанерні елементи та дерев'яні і шарнірні деталі. Металеві частини відшліфували та пофарбували, а те, що було непридатне, довелося замінити. Коли завершимо ремонт, діти знов цілком безпечно можуть тут бавитися. Загалом КП з початку року відремонтувало та пофарбувало 177 дитячих майданчиків: — Ми отримуємо заявки і повідомлення про аварійно небезпечні елементи від служби «15–62» чи «Житлокомсервісу» та намагаємося реагувати якомога швидше, щоб усунути небезпеку.

БАЧИТИ КРАСУ І ЛЮДЯНІСТЬ ПОПРИ ВІЙНУ

ДНЯМИ У БІБЛІОТЕЦІ-ФІЛІЇ № 48 САЛТІВСЬКОГО РАЙОНУ ВІДБУВСЯ ОСОБЛИВИЙ ТВОРЧИЙ ЗАХІД ПІД НАЗВОЮ «ДОПИСАТИ, ПОКИ ЖИВИЙ: ІСТОРІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ ТА ПИСЬМЕННИКА ВІТАЛІЯ ЗАПЕКИ».

До уваги читачів було представлено однойменний фільм, який відкрив непростий, але надихаючий життєвий шлях ветерана й автора. У його книгах — щирість і правда

про війну, біль і надію, тонке відчуття гумору та безмежна любов до життя.

У рамках події презентували дві книги Віталія Запеки:

- «Полінка» — зворушлива історія про дівчинку, яка виросла у світі війни;
- «Бабах на всю голову» — збірка ширих і часом іронічних оповідей про фронтові будні.

Віталій Запека — український письменник, ветеран російсько-української війни, фотограф і волонтер. Його творчість — це свідчення очевидця, який пройшов крізь фронт і не втратив здатності бачити красу та людяність. Запека вміє писати так, що кожне слово стає свідченням часу, закликком не забувати й берегти найголовніше.

БЕЗБАР'ЄРНІСТЬ ПОЧИНАЄТЬСЯ З МОВИ

АДМІНІСТРАТОРИ ЦНАПІВ ЩОДНЯ СПІЛКУЮТЬСЯ З ЛЮДЬМИ РІЗНОГО ВІКУ ТА СОЦІАЛЬНИХ КАТЕГОРІЙ, СЕРЕД ЯКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ, ЛЮДИ З ІНВАЛІДНІСТЮ ТА МАЛОМОБІЛЬНІ ВІДВІДУВАЧІ.

Щоб таке спілкування було коректним і комфортним, у міськраді організували спеціальний тренінг. Його провели фахівці Департаменту інклюзивної доступності та безбар'єрного середовища.

Директор департаменту Олег Пуль зауважив, що подібні тренінги вже проводили для фахівців із супроводу ветеранів:

ГЕРОЯМ СЛАВА!

У ХАРКІВСЬКОМУ ЛІЦЕЇ № 85 ВІДКРИЛИ МЕМОРІАЛЬНУ ДОШКУ ПОЛЕГЛОМУ ЗАХИСНИКУ УКРАЇНИ ВАЛЕРІЮ ЖИЛІНУ.

У церемонії взяли участь представники Адміністрації Індустріального району, рідні та друзі героя, педагоги й місцеві мешканці.

Валерій Жилін служив у складі 25-ї окремої повітрянодесантної Січеславської бригади ДШВ ЗСУ та брав участь у боях у Луганській і Донецькій областях, зокрема під Кременною, Сватовим, а також на Куп'янському напрямку. Отримавши поранення, він пройшов відновлення й був відряджений на навчання до Великої Британії. Після повернення служив у складі мобільної групи, боронячи небо столиці від ударних дронів.

3 січня 2025 року Валерій Жилін захищав Харків у складі 229-го окремого батальйону територіальної оборони 127-ї бригади Сил ТрО. 12 січня 2025 року загинув у селі Зелене на бойовій позиції, яку ворог накрив артилерійським вогнем.

Втрачене свідоцтво про право власності на житло. Реєстраційний номер 2А-07-283685 від 03 травня 2007 р., видане Харківська міська рада Виконавчий комітет Департамент економіки та комунального майна Управління комунального майна та приватизації Відділ приватизації житлового фонду на ім'я Індик Олександр Іванович, Індик Раїса Олександрівна, Ольховська Анна Олександрівна, Індик Сергій Олександрович, м. Харків, вул. Ужвій Наталії, буд. 60, кв. 105, вважати недійсним.

ЩОБ ВИСТАЧАЛО СИЛ НА НАВЧАННЯ

ДОПОКИ ДІТИ ПЕРЕБУВАЮТЬ НА ПЕРШИХ УРОКАХ, КУХАРІ ПІКЛЮЮТЬСЯ ПРО ТЕ, ЩОБ ВОНИ НЕ ВТРАТИЛИ СИЛ Й НАСНАГИ, І ГОТУЮТЬ ЇМ СМАЧНИЙ СНИДАНОК.

Головна спеціалістка Департаменту освіти ХМР **Наталія Воробйова** повідомила, що з 1 вересня офлайн почали вчитися більше 17 тис. школярів: — Попри збільшення кількості учнів, усі вони, як і раніше, забезпечуються безплатним гарячим харчуванням. І йдеться не лише про їжу, а передусім про здоров'я дітей, про підтримку батьків і про майбутнє Харкова, яке формується вже сьогодні.

Головна технологія **Ірина Гонтаренко**, яка організує

харчування дітях в освітніх закладах КП «Комбінат дитячого харчування, зауважила, що спеціалісти підприємства розробили для них різноманітне меню:

— Щодня діти отримують салати зі свіжих овочів, м'ясні страви: котлети, битки, відбивні, тефтелі. На гарнір — гречка, рис, різотто. Також є страви з кисломолочного сиру: ватрушки, сирники, запіканки. Обов'язково у меню входять булочки власного виробництва та фрукти. Асортимент змінюється щодня. Ми багато років годуємо

школярів, тож маємо досвід. Кухарі вкладають душу, щоб їм було смачно. Їжа подається щодня в одноразових індивідуальних упаковках. До речі, у підземних школах популярним є й буфет. Там великий вибір смаколиків: випічка, пироги, булочки, бутерброди, бісквіти, соки, узвар, чай. Ми постійно вивчаємо попит і розширюємо асортимент протягом навчального року.

Вероніка, учениця підземної школи:

— Дуже смачно годують, їжа схожа на домашню. Я вже їла макарони, каші, м'ясо, салати, овочі. Зручно, що все у боксах. Кожного дня є десерт — булочка, а також яблуко чи апельсин. Дякуємо нашим кухарям.

НА ПІВНІЧНУ САЛТІВКУ ПОВЕРТАЄТЬСЯ ЖИТТЯ

Через російські обстріли цей район є найбільш пошкодженим у місті. Зараз на Північній Салтівці багато будівельної техніки. Місто спрямовує всі засоби та зусилля, щоб відновити те, що зруйнував ворог.

ДИВЛЮСЬ Я НА НЕБО...

ПОКИ НЕ ПРАЦЮЄ ВСІМ ВІДОМИЙ ПЛАНЕТАРІЙ, У ХАРКОВІ ВІДКРИЮТЬ МОБІЛЬНИЙ, ЯКИЙ ОБЛАШТОВУЮТЬ В ОДНОМУ З ПРИМІЩЕНЬ ІНСТИТУТУ АСТРОНОМІЇ КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ.

Нині завершують будівництво майданчика для телескопа, щоб відвідувачі мали можливість просто неба роздивлятися ввечері Місяць і планети. Сеанси у планетарії мають розпочатися вже у вересні, а спостереження в телескоп — у жовтні-листопаді.

Вартість квитка за 40-хвилинний сеанс — 120 гривень. Дізнатися про старт сеансів й спостережень та дивитися їхній подальший розклад можна буде на сторінках Музею астрономії університету у Facebook та Instagram.

СКОРИСТАЙТЕСЯ, ПОКИ НЕ ПІЗНО

ЩОДНЯ БАТЬКИ АБО ЗАКОННІ ПРЕДСТАВНИКИ ПЕРШОКЛАСНИКІВ ВИТРАЧАЮТЬ У СЕРЕДНЬОМУ 11–12 МЛН ГРН У МЕЖАХ ПРОГРАМИ «ПАКУНОК ШКОЛЯРА», ПОВІДОМИЛО МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ, СІМ'І ТА ЄДНОСТІ.

Найчастіше кошти спрямовуються на одяг. Загалом програма вже перетнула позначку в 43% від загального бюджету — допомогу отримали 103,6 тисячі українських родин на суму 526,2 млн грн.

Водночас триває подання заяв на допомогу — програма триватиме до 15 листопада 2025 року. Станом на зараз подали заяви понад 158 тис. сімей, з яких 145 тис. зробили це через застосунок «Дія», а майже 13 тис. звернулися з письмовою заявою до сервісних центрів Пенсійного фонду України.

П'ять тисяч сімей отримали відмову, що сталося через невідповідність умовам програми. Зокрема, причиною відмови може бути невідповідність даних у державних ре-

єстрах (наприклад, дитина була відрахована або переведена до іншого закладу освіти; для повторного подання заяви потрібно оновити інформацію), перебування родини за кордоном або на тимчасово окупованих територіях.

НАЙЖАХЛИВІШИЙ ЖАХ

НА ТЛІ ПІДВИЩЕНОЇ УВАГИ ДО БЕЗПЕКИ У ДИТСАДКАХ АВСТРАЛІЇ, ДІДУСЬ ПОМИЛКОВО ЗАБРАВ З ДИТСАДКА НЕ ТУ ДИТИНУ.

Помилку зафіксували лише тоді, коли мати дитини прийшла до садочка й виявила, що її однорічного малюка там немає, повідомила газета Sydney Morning Herald. «Вони не змогли сказати мені ім'я цього чоловіка, не змогли пояснити, хто він, кого він мав забрати. Вони навіть не змогли описати його зовнішність, окрім того, що він був літнім чоловіком у шортах», — пояснила мати. Згідно з протоколами безпеки, дитсадки не дозволяють забирати дітей нікому, окрім уповноважених батьків, опікунів або доглядальників.

Але жінка також сказала, що не звинувачує дідуса: «Ми не сердимось на нього. Ми не маємо претензій до нього — ми звинувачуємо дитсадок».

Дружина дідуса розповіла Sydney Morning Herald, що її

чоловік був приголомшений і визнав свою помилку: «Коли він зрозумів, миттю повернув дитину назад».

Директорка дитсадка Тріша Гасті зауважила, що такого ніколи раніше не траплялося, і відтепер процедури зробили більш жорсткими, щоб «гарантувати, що таке ніколи більше не повториться».

ЕМПАТІЯ МАЄ ЗНАЧЕННЯ

31% УКРАЇНСЬКИХ ПІДЛІТКІВ ВІДЧУВАЄ ТРИВОГУ ЧИ СТРАХ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ І ПОТРЕБУЄ ОСОБЛИВОЇ УВАГИ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ.

Висновки міжнародного дослідження «Освіта як інструмент формування особистої стійкості, соціального капіталу та культури миру», також зазначають, що 32% учнів очікують від вчителя справедливого ставлення, а підтримки і поваги — 31%. Найціннішими рисами під час війни вони вважають вміння підтримати (58%) та розуміння життєвих обставин (56%).

Дослідження також показало, що школа допомагає розвивати креативне мислення (40%), уважність і відповідальність (38%), командну роботу та емоційну стабільність (32%), мотивацію і самосвідомість (31%). Крім того, 79% опитаних вважають, що школа має бути осередком національно-патріотичного виховання, а 44% беруть участь у волонтерських та суспільно корисних проектах.

Серед навичок, які сприяють формуванню культури миру, школярі назвали розвиток емпатії, толерантності та поваги до різних думок (37%), навчання мирного розв'язання конфліктів (37%) і прав людини (34%).

ЯКЩО НЕ РЮКЗАК, ТО...

У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ТА ОФІЦІЙНИХ ТЕКСТАХ НАЙБІЛЬШ ПОШИРЕНИМИ Й РЕКОМЕНДОВАНИМИ Є ТАКІ СЛОВА:

Наплічник — найпоширеніший і словниковий варіант, утворений від «на плечах». Слово використовується як в офіційній, так і в розмовній мові.

◆ Заплічник — давніший, але також поширений варіант. Часто зустрічається у творах класичної літератури, підкреслюючи спосіб носіння «за плечима».

◆ Ранець — офіційний відповідник, особливо у шкільному контексті. Використовується для позначення жорстких або каркасних моделей, які допомагають зберігати шкільне приладдя від пошкоджень.

Розмовні та діалектні назви

Мандрівник, або подорожник, — метафоричні назви, що вказують на призначення сумки для подорожей.

Плец, плечак — полонізми, які ви-

користовують у західних регіонах України.

Таністра — військовий рюкзак, який використовується в лемківській говірці.

Броцак — діалектне слово, поширене на Наддніпрянщині та Гуцульщині.

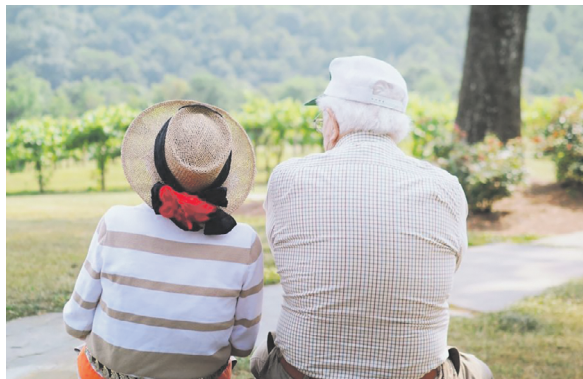
СПАДЩИНА ВИМІРЮЄТЬСЯ НЕ ГРОШИМА

НОВЕ МАСШТАБНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ, ЩО ОХОПИЛО МІЛЬЙОНИ НЕКРОЛОГІВ, РОЗКРИЛО, ЯКІ ЦІННОСТІ СУСПІЛЬСТВО ВВАЖАЄ НАЙВАЖЛИВИШИМИ В КІНЦІ ЖИТТЯ.

Науковці дійшли висновку, що, з точки зору суспільної пам'яті, ключовими цінностями життя є доброзичливість й шанування традицій, а не особисті досягнення чи влада.

Вони встановили, що саме зазначені якості найчастіше згадуються у посмертних спогадах, що свідчить про їхню фундаментальну роль у формуванні людської спадщини: «Люди, які піклувалися про інших й підтримували зв'язки в суспільстві, залишають по собі найбільш помітний слід».

Способи увічнення пам'яті відрізняються залежно від статі та віку. Жінок частіше згадують за турботу, підтримку родини та соціальні зв'язки, тоді як чоловіків — за досягнення та виконання обов'язків. Старші люди зазвичай залишають спадщину, пов'язану з відданістю традиціям.

Особливо цікаво, що на суспільні уявлення про сенс життя впливають великі кризи. Події на кшталт терактів 11 вересня, фінансової кризи 2008 року та пандемії COVID-19 тимчасово змінювали пріоритети людей, що відображалося у мові некрологів. Це доводить, що сенс життя — не статичне поняття, а динамічне явище, що формується під впливом особистих й колективних переживань.

МЕДИЧНА ПІДТРИМКА ДЛЯ УСІХ І КОЖНОГО

У ГУРТОЖИТКАХ ХАРКОВА, ДЕ МЕШКАЮТЬ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ, ТРИВАЮТЬ МЕДИЧНІ ОГЛЯДИ.

Гуртожиток у Київському районі став домівкою для 144 дорослих та 16 дітей. До них завітали лікарі, щоб провести обстеження й допомогти тим, хто зазвичай відкладає турботу про власне здоров'я.

Олена Свідова, лікарка гігієни харчування Харківського обласного центру контролю та профілактики хвороб:

— Сьогодні кожний має змогу виміряти артеріальний тиск та сатурацію крові, зробити кардіограму та пройти загальний огляд. У мобільній лабораторії їм за бажанням зроблять дослідження на рівень глюкози у крові, на вірусні гепатити В, С, на ВІЛ-інфекцію та на сифіліс. Також ми привезли пересувну рентгенологічну установку.

Фахівці відзначають: під час обстежень у переселенців найчастіше виявляють проблеми із серцево-судинною системою. Іноді лікарям доводиться викликати швидку допомогу, адже трапляються випадки діагностування ішемічної хвороби серця чи навіть інфаркту. Медики наго-

лошують, що ВПО — особливо вразлива група, оскільки серед переселенців багато літніх людей, а також усі вони пережили значний стрес.

Вікторія Івченко, директорка Департаменту по роботі з внутрішньо переміщеними особами ХМР:

— Ми здійснили уже вісімнадцятий виїзд. До кінця року залишається близько тридцяти відвідувань. Ми обстежуємо усіх охочих та надаємо необ-

хідну медичну підтримку. Цю роботу плануємо продовжити і в наступному році.

Марина Андропова, переселенка з Куп'янська:

— Людям потрібна допомога, є ж такі, що не можуть з'їздити в лікарню. У мене якраз дитина хвора, я привела її до педіатра, вона обстежила і призначила ліки. Я дуже добре ставлюся до цієї ініціативи міської влади. Дякую.

ПІДСТАВ ДЛЯ ТРИВОГИ НЕМАЄ

З НАСТАННЯМ ОСЕНІ ТРАДИЦІЙНО ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ КІЛЬКІСТЬ ВІРУСНИХ ІНФЕКЦІЙ, І УСЕ БІЛЬШЕ ЛЮДЕЙ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО СВОЇХ СІМЕЙНИХ ЛІКАРІВ ЗІ СКАРГАМИ НА СИМПТОМИ СЕЗОННИХ ЗАХВОРЮВАНЬ.

Проте, як запевняють лікарі, зараз рівень захворюваності зріс лише на 20–30%, що відповідає типовій сезонній статистиці, тож епідеміологічної загрози у місті немає.

Лікарка-терапевтка Центру сімейної медицини № 1, що був створений на базі міської клінічної лікарні № 13, **Віра Гопко** повідомила, що протягом дня з симптомами ГРВІ звертається від трьох до чотирьох людей:

— Пацієнти скаржаться на м'язовий та головний біль, біль у горлі, нежить та температуру до 37–38 °С. Але перебіг хвороби у них легкий і лікування симптоматичне.

Найбільш вразливими до вірусних інфекцій залишаються пацієнти з хронічними захворюваннями дихальної й травної систем, люди похилого віку, діти та ті, хто має шкідливі звички. Саме зазначені категорії потребують особливої уваги й захисту в сезон підвищеної захворюваності.

Якщо людина все ж таки захворіла, медики радять не вдаватися до самолікування. Антибіотики у таких випадках не допоможуть — замість них варто застосовувати противірусні препарати та обов'язково звернутися за кон-

сультацією до лікаря, зауважила директорка Центру сімейної медицини № 1 **Наталія Саражинська**:

— Якщо пацієнт виявив у себе симптоми захворювання, спочатку має записатися на прийом до свого сімейного лікаря. Той призначить час відвідування або, якщо людина дуже погано почувається, лікар може приїхати додому та оглянути пацієнта. До того ж заздалегідь, коли починається епідемія, у нас відкривається кабінет невідкладної допомоги для хворих з лихоманкою, що має окремий вхід з вулиці, щоб розділити потоки. Там чергує медична сестра, хворий одразу отримує допомогу: лікарняний лист, призначене лікування, а також візьмуть мазок для виявлення COVID-19 чи іншої вірусної інфекції, яка потребує негайного лікування.

Медики нагадують: щеплення залишається одним з ефективних способів захисту від ускладнень коронавірусної інфекції. Саме вакцина допомагає знизити ризик тяжкого перебігу хвороби і госпіталізації, особливо під час сезонного зростання захворюваності:

— Вакцинація потрібна особливо вразливим категоріям. Зауважу: якщо людина вже зробила перші два рази щеплення, то зараз робиться одне, бустерне. Якщо не робила взагалі, то спочатку вводиться перша, а через місяць друга доза.

Фахівці наголошують: прості щоденні звички допомагають зміцнити імунітет та захиститися від вірусів. Варто

більше відпочивати, уникати стресів і не забувати про регулярні прогулянки на свіжому повітрі:

— Здоровий спосіб життя, відмова від куріння, вживання екологічно чистої їжі допоможе не захворіти. Можна вживати препарати для профілактики, зокрема вітаміни, особливо ті, які підвищують імунітет: цинк, С та D. Не забувайте носити маски у людних місцях.

Попри сезонне зростання кількості хворих, підстав для тривоги немає. Медики запевняють: дотримання простих правил профілактики та своєчасне звернення до лікаря допоможуть пройти осінній період без ускладнень для здоров'я.

ОБЛИЧЧЯ ХАРКОВА

ЛЮБЛЮ РИЗИК

ШЛЯХ ІГОРЯ ГОНЧАРЕНКА ДО КП «МІСЬКСВІТЛО» БУВ НЕОРДИНАРНИМ. ВІН ПРАЦЮВАВ У ПРЕДСТАВНИЦТВІ ПОСОЛЬСТВА ІЗРАЇЛЯ У ХАРКОВІ. ЗА ТИЖДЕНЬ ДО ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ ВИВІЗ ДИПЛОМАТІВ, ЄДИНИЙ ІЗ СПІВРОБІТНИКІВ ЗАЛИШИВСЯ У ХАРКОВІ І ПРАЦЮВАВ ЩЕ ПІВТОРА РОКИ.

Так потрібно було по службі, до того ж він і не збирався покидати місто.

— Коли в мене запитували, чому не виїжджаю — відповідав: «А на кого я залишу Харків?» Я побував у всіх містах України, і такого, як Харків, немає. Він подобається мені абсолютно всім. Можу запевнити, що чистішого міста в Україні немає. Люблю нашу архітектуру, яка ідеально передає історію міста — подібна думка й іноземних дипломатів. А ще у Харкові особливі люди. Всі харків'яни дуже люблять своє місто і охоче в цьому зізнаються.

Навіть під час війни Харків залишається винятковим, і у цьому чимала заслуга його керівництва, зокрема мера Ігоря Терехова, вважає Ігор:

— Поважаю людей, які показують результат. Є мери, яких люди навіть не знають в обличчя і не пам'ятають їхніх прізвищ. А Терехова знають всі, бо мер Харкова реально працює. Як харків'янин, я дуже вдячний за те, що він робить для нашого міста.

У 2023 році Ігор Гончаренко став працювати водієм автовежі у КП «Міськсвітло».

— Робота дуже подобається. Я отримую задоволення від того, що роблю для міста щось хороше, особливо в складний час. Ми обслуговуємо зовнішнє освітлення міста, і зазвичай я працюю з бригадами електриків. Моє завдання — своєчасно доставити їх у потрібну точку і підняти спеціаліста на висоту. Нас прирівнюють до ДСНСників — часто працюємо разом з ними, виконуючи висотні рятувальні роботи.

Працівники КП не тільки відновлюють зовнішнє освітлення, усувають пошкодження та аварійні ситуації, а й вирішують інші невідкладні питання. Зокрема, на автовежах допомагають закривати вибиті вікна у багатоповерхівках. Через повторні обстріли ситуації на об'єктах бувають не-

безпечними. Але Ігор Гончаренко — мужня і патріотична людина, кажуть у КП.

— Люблю ризикувати, я — спортсмен парашутного клубу і, напевно, так себе екзамую. Для мене особистий показник — чи можу це зробити. Пишаюся тим, що їду і допомагаю. Разом зі мною у КП працює багато самовідданих людей — електрики, інженери. Коли трапляється ракетний обстріл, бачу, наскільки злагоджено і швидко діють всі служби — від двірників до поліцейських, саперів. Все чітко відпрацьовано. І де б я не працював після завданних ворожих ударів, завжди разом з нами й Ігор Терехов. Є навіть репортаж з мером на фоні моєї машини.

Незламне місто-герой живе, працює і не здається. Навіть у важкі часи Харків залишається красивим і яскравим, радує жителів 54 креативом. Ілюмінації і інсталяції прикрашають різні куточки міста, а у свята Харків декорують світлом по-особливому.

От нещодавно з нагоди Дня міста у Харкові увімкнули святкове освітлення, а у центрі засяяло вражаюче «Зоряне небо». За цим подарунком мужнім харків'янам прифронтового міста стоїть велика праця.

— Ми виїжджаємо вночі, ввечері, на світанку, коли місто ще спить. Розплутуємо, ремонтуємо неполадки, перевіряємо мережі. Люди навіть не здогадуються, який труд вкладений у таке освітлення, скільки працівників задіяно, щоб організувати свято. Ми робили все те, що зараз красиво світиться, майорить прапорами. До всього цього я приклав руку.

ВПРАВНО МОТИВУВАТИ СУЧАСНОГО ШКОЛЯРА

ЯК ЗМУСИТИ ДИТИНУ ВЧИТИСЯ? ЩО ЗРОБИТИ, ЩОБ ВОНА ПОЛЮБИЛА МАТЕМАТИКУ, ГЕОГРАФІЮ ЧИ МОВУ? ВІДПОВІДІ НА ЦІ ЗАПИТАННЯ ВІДЧАЙДУШНО ШУКАЮТЬ ТИСЯЧІ БАТЬКІВ. А ЯКЩО НАСПРАВДІ БІЛЬШІСТЬ ПРОБЛЕМ — У НАШИХ ВЛАСНИХ ДІЯХ?

Ми, дорослі, хочемо, щоб дитина горіла навчанням, а у шоденнику були лише чудові оцінки. Якщо щось йде не за планом, ми й самі засмучуємося і стаємо додатковим джерелом стресу для дітей, а це ще більше віддаляє успіхи у навчанні.

Завдання батьків — не зробити з дитини відмінника, а допомогти їй вийти зі шкільного марафону з атестатом та здоровою психікою, зберігши добрі стосунки, вважає психолог Анастасія Карченкова:

— Перш ніж шукати чарівні рецепти мотивації до навчання, варто почати з себе, з перевірки батьківських настанов. Багато з них можуть бути дисфункціональними, з нашого минулого досвіду, отже, тільки заважатимуть.

Найбільш поширені дисфункціональні настанови

► ДИТИНА ПОВИННА ЛЮБИТИ ВЧИТИСЯ

Це велика помилка. Давайте одразу домовимось: дитина може любити вчитися, а може не любити — і те, й інше абсолютно нормально. Якщо дитині не подобається вчитися, це не є патологією, яку треба терміново лікувати. Це не хвороба, а варіант норми.

► ДИТИНІ ПОВИННІ ПОДОБАТИСЯ ВСІ ПРЕДМЕТИ

Немає таких дітей. Навіть у круглих відмінників є предмети, які їм не до вподоби. З тих дисциплін, які не подобаються, вони все одно добре навчаються частіше через перфекціонізм чи бажання бути серед найкращих.

Деякі батьки починають мучити себе та дитину, намагатися мало не силою її зацікавити. Це не спрацює — батьки засмучуються, вважають: або вони невміли, або дитина зламана.

Насправді з нею все гаразд! Добре, коли дитина має якісь предмети, які їй подобаються. Навіть якщо тільки один — і на тому спасибі.

► ДИТИНА ОBOB'ЯЗKОВО ПОВИННА ВЧИТИСЯ ДОБРЕ

Насправді, навчання у школі — досить стандартизована система, яка орієнтована на середньостатистичну дитину. На жаль, якщо дитина інтелектуально вища за середню, їй буде нудно вчитися. Якщо нижча — буде важко. І, можливо, справа не в інтелекті дитини, а в її індивідуальних особливостях — швидкість мислення, теми, які їй подобаються, способи мислення, що можуть кардинально відрізнятися від стандартних.

Дитина може бути дуже розумною, але мати повільну швидкість обробки інформації або вона нестандартно мислить, а школа — стандартне середовище. У цьому ви-

падку дитина опиняється серед тих, хто на думку системи недоотягує. Батьки засмучуються і можуть це сприймати як власну поразку, хоча насправді школа просто не побачила потенціалу дитини, та й немає ресурсу з кожною возитися.

Реалії такі, що всім дітям пропонується загальна програма, і добре за цих умов навчатиметься той, хто максимально відповідає її стандартам.

Тому, перш ніж думати про мотивацію, потрібно розібратися з настановами: а хто сказав, що обов'язково все має подобатися та даватися легко?

► ТРЕБА ЗМІНИТИ ДИСФУНКЦІОНАЛЬНІ НАСТАНОВИ НА НОРМАЛЬНІ

Настанова № 1: школа — це обов'язок

Найчастіше вона неприємна. Буває, пощастить, коли дітям комфортно у школі. Але навіть вони у разі вибору між школою та відпочинком навряд чи обрали б школу. Не любити школу — це окей.

Як готувати своїх дітей: не залякувати, але й не малювати райдужні картини. Пояснювати: «Так, я розумію, ходити до школи складно. Вчитися буває непросто. Але це той період, який треба перетерпіти». Для функціонування в нашому співтоваристві кожна дитина має отримати атестат. Це необхідність, як чистити зуби чи прибирати у квартирі.

Роль батька — співчувати дитині, яка змушена миритися з тим, що їй важко чи навіть психологічно небезпечно у школі. Ви маєте бути на її боці.

Настанова № 2: оцінки — це не головне

Не має бути фіксації на оцінках. Добре, щоб батьки говорили: «Яка б не була оцінка, ми тебе любимо, це взагалі про тебе нічого не говорить».

Слід розвести поняття: «хвалити» і «ляяти» — це адекватно для областей, де є два варіанти поведінки (помив посуд — не помив, склав речі — не склав). А ось навчання та оцінки — це зовсім інше. Це вимір ступеня, як у малюванні. Наприклад, малюк щось намалював — вже нормально. Намалював краще — ух ти, прикольно. Гарно намалював — вау! Так і з навчанням.

Погано — це не отримати двійку, а взагалі не піти до школи, прогуляти. Саме по собі зусилля сходити туди вже гідно підтримки та співчуття. Завдання-мінімум — перейти в інший клас. Все, що вище — бонус і привід разом порадіти: «Нічого собі, ти крутий!»

У початковій школі

Головне, щоб дитині було комфортно психологічно, щоби була нормальна обстановка в класі, бажано, щоб їй подобався вчитель. Цілі базової школи — навчитися читати, писати та рахувати. І найголовніше — відстати від дитини з вимогами високих досягнень з першого класу.

У середній школі

Тут до всього вищесказаного додається головний інструмент допомоги. Якщо дитина запустила складний предмет (алгебру чи фізику), найкраще, що можуть зробити батьки, — найняти хорошого репетитора. Не щоб змусити полюбити предмет, а щоб повернути дитині впевне-

ність у своїх силах. У школі їй буде набагато легше, якщо її підтримає досвідчений дорослий.

На дистанційному навчанні

Критично важливо не кидати дитину одну. Їй обов'язково потрібний дорослий тьютор, який щоденно вестиме навчальний процес. Школяр не зобов'язаний вміти самостійно вчитися.

У старшій школі

Кардинально вплинути на мотивацію майже неможливо. Найкраще, що можна зробити, — допомогти підлітку знайти свою мету. В ідеалі — організувати консультацію з профорієнтологом.

Коли підліток приблизно розуміє, куди хоче рухатися, у нього може з'явитися внутрішня мотивація добре здати потрібні предмети — тоді він сам погодиться на репетитора з хімії чи фізики і більше намагатиметься вчитися.

Якщо дитина відмовляється від такої роботи, насильно нічого не робимо. Повертаємося до базової установки: головне завдання — отримати атестат. Якщо дитину переводять із класу до класу — це вже наш батьківський успіх. Закінчив школу — молодець! Ось такий результат.

Нове покоління через коліно не зламати

— Проблема з мотивацією щодо навчання загальна, а рішення зазвичай відрізняються... Коуч шукає мотивацію всередині конкретної людини, жодних порад та настанов він не дає. А якщо мотивація всередині мами, важливо зрозуміти, чи не хибна вона, і тільки потім шукати способи мотивувати своє чадо, — каже лайф-коуч Ірина Бірман. — У підлітків, тим паче молодших дітей, центр мотивації та планування слабо розвинений, повною мірою він дозріває років до 25-ти. Я як дружній дітям персонаж можу сказати: не подобається вчитель, а вам потрібний предмет — шукайте курси, репетиторів, гуртки, які сподобаються дитині. Нове покоління інше, їх через коліно не зламати, і слава Богу.

Якщо говорити про власний досвід — до 6-го класу я робила з сином уроки. З 6 до 9-го дала повну волю. З 9-го побачила, що він тягне сам, а з предметів, що пішли у піке, знайшла репетиторів. Те, що вища освіта важлива, звучало фоном з 1-го класу. Те, що вступити до вишу, погано закінчивши школу, неможливо, звучить фоном з 7-го — прийняв як аксіому.

Що можуть зробити батьки?

— Потрібно шукати причину, заради якої дитина готова приділяти час навчанню.

— Усвідомлювати, що свій час дитина цінує, а результат навчання поки що ні.

— Спокійно доносити думку, що школа потрібна для вступу. Вода камінь точить не силою, а частотою падіння.

— Збирати гроші на репетиторів для старших класів.

— Забезпечити різноманітність гуртків.

— Вчити на своєму прикладі.

— Цінувати довірчі стосунки вище за оцінки.

— І не вважати, що хороші оцінки — єдиний шанс на успішне майбутнє.

Гороскоп на 13 вересня

Овен (21 березня — 20 квітня)
Сила нових починань. Сплеск мотивації. На робочому місці можливий вдалий старт нових проєктів, але здобутки залежать від вашої здатності до командної роботи. У стосунках — гармонія, якщо прислухаєтесь до партнера. Щодо здоров'я зірки радять: не нехтуйте активністю!

Телець (21 квітня — 21 травня)
Важлива стабільність. Варто спрямувати увагу на фінанси — сьогодні можливі корисні капіталовкладення. День підходить для планування бюджету, а також для зустрічей із сім'єю. В особистих справах дрібні конфлікти краще згладжувати компромісом.

Близнюки (22 травня — 21 червня)
Комунікація понад усе. Певно, знайдуться нові цікаві ділові контакти, а слова матимуть особливу вагу. Гарний час для публічних виступів, переговорів, знайомств. У романтичній сфері відкритість і чесність сприятимуть приємним сюрпризам.

Рак (22 червня — 22 липня)
Особиста трансформація. Очікуйте на підвищення емоційності. Спробуйте перетворити енергію у натхнення: творчі справи й допомога близьким підуть на користь. Зважайте на потреби сім'ї, не уникайте правдивої розмови.

Лев (23 липня — 22 серпня)
Уважність до себе. Варто сконцентруватися на власних потребах. Зірки наголошують: саме цього дня визначатимуться точки зростання на місяць уперед. Кар'єра може піти вгору завдяки харизмі, а здоров'я потребує збалансованого харчування й фізичного навантаження.

Діва (23 серпня — 23 вересня)
Досягнення і перфекціонізм. Маєте унікальний шанс нарешті похвалити себе за надбання через важку працю. День підходить для підбиття підсумків, а також налагодження процесів удома та на роботі. Позитивні зміни чекають і в особистому житті, якщо уникнете надмірної критики.

Терези (24 вересня — 23 жовтня)
Баланс у всьому. Настав день внутрішньої гармонії. Дипломатія допоможе вирішити суперечки чи непорозуміння. Вдалий час для переговорів, врегулювання фінансових питань, підтримки друзів. Любовна сфера під знаком порозуміння.

Скорпіон (24 жовтня — 22 листопада)
Сила емоцій і глибини. Важливо структурувати свої почуття. День принесе несподівані новини, але ваша інтуїція допоможе зорієнтуватись. У бізнесі можливі цікаві пропозиції, а в особистому житті — нові знайомства чи зміна динаміки стосунків.

Стрілець (23 листопада — 21 грудня)
Максимізуйте енергію. Зірки обіцяють натхнення і прилив сил. Ідеться про слушний момент для презентації ідей, укладання угод або участі у ділових подіях. У подорожах й спілкуванні бажано проявити гнучкість — стриманість відкриє несподівані шанси.

Козоріг (22 грудня — 20 січня)
Сфокусованість на результаті. Здатність досягати цілей з огляду на працьовитість й дисципліну. Сьогодні успішні стратегічні рішення, а також надання допомоги колегам. Відпочинок допоможе відновити сили.

Водолій (21 січня — 18 лютого)
Творчий прорив. Можете очікувати на плідне спілкування і можливість захопити увагу аудиторії. Ідеї, народжені сьогодні, стануть основою для нових проєктів. У коханні варто здивувати близьку людину нестандартним вчинком.

Риби (19 лютого — 20 березня)
Налаштування на духовність. Час довіритися передчуттям. Творчість й медитація допоможуть віднайти рівновагу, а розмова з однодумцем може привести до важливих змін. Зняття стресу — ключ до гарного самопочуття.

ЩОБ ЯБЛУЧКА БУЛИ СПОКУСЛИВИМИ ДО ВЕСНИ

ВИРОСТИТИ НАЛИВНІ ЯБЛУЧКА — МАЙЖЕ ТВОРЧЕ ЗАНЯТТЯ. ОДНАК ЗГАДАНЕ — ЛИШЕ ПОЛОВИНА СПРАВИ. ЯКЩО НЕ ВМІТИ ПРАВИЛЬНО ЗІБРАТИ ПЛОДИ ТА ЗБЕРІГАТИ, ВЗИМКУ МОЖНА ОТРИМАТИ ПРОСТО ПШИК.

Усі сорти яблук, залежно від строків достигання та споживання, розділяють на три основні групи: ранні, осінні та зимові.

▶ КОЛИ СТАРТУЄМО?

Літні яблука готові для споживання та переробки одразу або трошки згодом після збирання.

Стиглість яблук тих сортів, які дозрівають у кінці серпня — на початку вересня, настає через 1–2 тижні після збирання. У холодильниках плоди можна зберігати 2–3 місяці.

Зимові сорти — найбільш цінні, оскільки ними можна ласувати до нового врожаю. Зимові яблочки знімають у вересні-жовтні. Збір варто організувати до настання холодів і до періоду, коли дерева почнуть самі скидати плоди. Якщо ви зробите фальш-старт і почнете збирати врожай надто рано, — ризикуєте позбавити зірваних незрілих плодів належного смаку і аромату. А якщо запізнитесь — є ймовірність, що врожай погано зберігатиметься.

Садівники наголошують, що перед збиранням яблука не перевіряють на стиглість та смак. Їх зривають ще кислими та твердими. Зимовим сортам яблук потрібно трохи відлежатися — дати час, щоб в плодах накопичився цукор. Наприклад, на початку збору сорт антонівка відрізняється кислинкою, але при тривалому зберіганні стає солодшим.

▶ БУДЬТЕ З НИМИ НІЖНИМИ

Наше завдання — зберегти яблука якнайдовше, але треба яблочки правильно зривати:

1. Орієнтуйтеся на сухий день. Якщо пройшов дощ, потрібно дати час яблукам обсохнути.

2. Є й порада для тих, хто бажає підійти до збору яблук дуже ґрунтовно та ще й з протяжечкою у часі. Віддавайте перевагу південній стороні дерева — саме там яблука дозрівають швидше, запевняють досвідчені садівники. А от плоди на протилежній — північній стороні — радять обривати через кілька днів після південного боку дерева.

3. Спочатку зривайте плоди з нижнього ярусу дерева, а потім поступово переходьте до верхніх — так ви уникнете збиття яблук.

4. Зривайте яблуко, трохи піднімаючи його вгору та роблячи оберт, щоб зменшити зв'язок з гілкою.

5. Намагайтеся залишити плодоніжку — вона допоможе зберегти плід цілим і запобігти ранньому гниттю.

6. Будьте з яблучками ніжними і не стискайте під час збору, бо можете їх пошкодити, що сприяє швидкому зіпсуванню.

▶ НА ЗИМУ ОБИРАЄМО МАЙЖЕ ІДЕАЛЬНІ ПЛОДИ

Після збирання сконцентруємося на правильному зберіганні. Ось деякі важливі кроки:

— Обстежте зібрані яблука — чи немає на них «синців», порізів, пошкоджень від жуків, м'яких плям. Для зберігання придатні тільки якісні плоди.

Посортуйте яблука за розміром: маленькі, середні та великі. Величезні плоди погано зберігаються, тож їх варто з'їсти першими. Також радять перебрати яблука за сортами, адже вони дозрівають не одночасно.

— Розкладіть відсортовані яблука в ящики або кошики. А щоб дати максимум шансів на зберігання, перед вкладанням загорніть кожне яблуко у папір. У разі, якщо плід зіпсується, папір захистить інші від зараження.

— Зберігайте яблука в прохолодному підвалі, гаражі, сараї, погребі або холодильнику. Не забуваємо час від часу робити «медогляд». Перевіряйте запаси, щоб встигнути ізолювати підгнилі плоди, перш ніж вони зіпсують ваш урожай.

А ще пам'ятаємо про небажаних сусідів. Не варто зберігати яблука поруч з картоплею чи цибулею — саме згадані овочі здатні прискорити дозрівання.

Видавець — ТОВ «ГАЗЕТА «ІНФОСІТІ»
Друковане медіа: газета «Інфосіті» м. Харків
Ідентифікатор медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R30-01820
Передплатний індекс: 61100
Адреса редакції: 61003, м. Харків, м-н Павлівський, буд. 10.

Тел.: +38(066) 832-37-70.
E-mail: llc.infocity@ukr.net.

Редакція не несе відповідальності за зміст і достовірність рекламних матеріалів.
R — матеріали на правах реклами.

Головний редактор — **Наталія РУБАН**.

Газета виходить друком 3 (три) рази на тиждень: у вівторок, четвер та суботу.

Замовлення № 0521.
Наклад номера 19 734.

Ціна за домовленістю.
Віддруковано у типографії ТОВ «ФАКТОР-ДРУК». 61030, м. Харків, вул. Саратовська, буд. 51.

**Інфо
CITІ**
ЗБЕРІГАЄМО ТРАДИЦІЇ
реклама та маркетинг
+38(066) 832-37-70
E-mail: llc.infocity@ukr.net
ЗАЛИШИ СВОЄ ІМ'Я В ІСТОРІЇ МІСТА
СТВОРЮЄМО МАЙБУТНЄ

